

ZGODNJA DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi poli, in velja po pošti za celo leto 4 gld. 20 kr., za pol leta 2 gld. 20 kr., za četert leta 1 gld. 15 kr. V tiskarnici sprejemana na leto 3 gold. 60 kr., za pol leta 1 gold. 80 kr., za četert leta 90 kr., ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXII.

V Ljubljani 17. grudna 1869.

List 51.

Občni cerkveni zbor.

Nekoliko jasnega in lahkega poduka o cerkvenem zboru (po Segur-u) bode gotovo zdaj o pravem času in na pravem mestu. Vsak bode lahko prevedil iz teh verstic, kako imenitno, častitljivo, pa tudi koristno je to opravilo Kristusove cerkve.

Kaj je cerkveni zbor.

Beseda zbor ima pomen družbe. Cerkveni zbor je družba škofov, ki se po določenih od cerkve predpisanih pravilih zberó, da se pogovoré o verskih zadevah.

Na taki način se zbrani škofje posvetujejo o naj težavnejših zadevah, pripovedujejo si sad svojih skušinj, svoje vednosti in gorečnosti, in sklepajo potem reči, ki se jim za blagor narodov zdijo koristne. Toraj ni nič bolj naravnega, pametnega in dobrega, kakor taki zbor. Ako je dovoljeno za vsako navadno reč se zbirati in sklepati, zakaj bi neki škofje o naj važnejših rečeh, ki se tičejo Božje časti in človeškega zveličanja, zborovati in sklepati ne smeli? To je pa tudi prav katoliško, kajti cerkev je, kakor že ime kaže, velik zbor, velika duhovna zveza.

So pa tri verste cerkvenih zborov, namreč deželni cerkveni zbor, kadar škofje ene dežele pod predsedništvom svojega nadškofa ali metropolita zborujejo, narodni, kadar se snidejo nadškofje in škofje celega kraljestva ali cesarstva pod predsedništvom papeževega poslanca; in občni ali vesoljni cerkveni zbor, kadar se posvetujejo škofje pod predsedništvom papeževim ali njegovim namestnikom.

Kaj je potrebno, da je zbor občni?

Imenuje se občni ali vesoljni zbor zavoljo tega, ker papež kot glava vesoljne cerkve vse škofove celega sveta skličejo. Da je zbor občni, potreba je naj poprej, da ga skliče tisti, ki je poglavar vsih škofov, namreč rimski papež, namestnik Jezusa Kristusa, glava in pastir katoliške cerkve, škof vsih škofov in naslednik sv. Petra, pervaka aposteljnóv. Papež slovesno s pismom vse škofove pokliče v zbor.

Drugič, morajo zboru predsedovati papež sami v lastni osebi, ali pa namestovani biti po enem ali več poslancih, ktere nalašč v to imenujejo. Papež sami imajo pravico temu zboru predsedovati, kakor imajo tudi sami pravico ga sklicati.

Tretjič, vsi škofje morajo na zbor poklicani biti, kakor sodniki in učeniki verskih reči, imajo pravico razsojevati v vsih rečeh, ktere se tičejo blagra vernega ljudstva. Treba pa je, da se o tem pogovorijo z naj višim pastirjem.

Akoravno pa je potrebno, da se vsi škofje k občnemu cerkvenemu zboru skličejo, ni zavolj tega tudi

potrebno, da bi vsi prišli. Mogoče je, da jih je mnogo iz tehtnih vzrokov zadržanih. Bile so seje občnega cerkvenega zbora tridentinskega, pri kterih je le petintrideset škofov okoli papeževega poslanca sedelo, in vendar je bil zbor občni. Tedaj po številu nazočih škofov se ne določuje, ali je zbor občni, ali ne.

Poslednjič je treba, da zbor postane občni, da papež vse sklepe pregledajo in odobrijo; poprej je vse le postavni načert. Papežev podpis še le dodeli takim sklepom postavno veljavnost.

Tedaj je k splošnemu zboru potreba: papeževega povabila, povabilo mora priti do vsih škofov sveta; predsedovati morajo papež sami, ali pa njihovi poslanci, in papež morajo sklepe poterediti. Ako spolni zbor te pogoje, je občni, ako se pa tudi le en sam pogoj pograša, zbor ni družega, kakor družba ali shod škofov, pa sklepi ne vežejo v vesti.

Ali so občni cerkveni zbori potrebni; in ali je papež zavezan, da cerkev vlada, vse škofove k zboru poklicati.

Papež postavno niso prisiljeni škofov k zboru sklicati, in občni zbor za vladanje cerkve ni neogibno potreben. Vendar je pa gotovo, da je Jezus Kristus hotel, naj cerkveni zbori bodo naj pripraviši sredstvo cerkev vladati, naj bodo gotova zmaga vere, in zatiranje zmót.

Navadno in redno vladanje cerkve je v tem, da se zveršuje najviši oblast, da so papež nezmotljivi, kakor učenik in pastir vesoljne cerkve, in da škofje svoje cerkve ali škofije vladajo.

Vendar pa, akoravno ni neogibno potrebno, zamore prav koristno biti za vero, ako poglavar sv. cerkve po nenavadnem načinu pokliče svoje častitljive brate, škofove, da se pomenijo o pripravnih sredstvih vero braniti, zmote trebiti, versko življenje ohraniti, razvade odpravljati, pobožnost množiti in duhovne in vernike posvečevati. Ako papež mislijo, da bo tako popolno sredstvo v zveličanje duš koristilo, skličejo občni cerkveni zbor in vsi škofje so v vesti zavezani ubogati. Ako niso v resnici zadržani, morajo se na kraj podati, kamor je zbor sklican, in odločeni dan se slovesno občni zbor prične.

Tedaj je občni cerkveni zbor po svojem bistvu posebno ali nenavadno, izredno sredstvo cerkev vladati. Ravno tako je, kakor se poglavitne glave velike rodovine zberejo, kadar gre posvetovati se o kaki posebno važni reči, ali naj se, postavim, kaka nevarnost odverne, ali čast in življenje kteremu iz družine reši, ali kaj enacega.

Zakaj pa papež Pij IX v sedanjem času občni cerkveni zbor sklicujejo?

Zavoljo tega, ker po sv. Duhu razsvitljeni sprevi-

dijo kakor glava cerkve, da je prav koristno to zdaj storiti. In zakaj tako mislijo? Tega ne razumeti, je treba, da je slep, gluhi in nevedoč za vse, kar se na svetu godi. Od kar je bil poslednji cerkveni zbor, tedaj za tristo let, namnožile so se nevarnosti, ki cerkvi prete, iz raznih vzrokov, katerih drugi od družega je bolj narobe.

Na novo oživiljene neverske načela o vednosti, umetnosti in politiki so postavile v keršansko družino neke vodila, ki družinsko življenje vsaki dan bolj spodkopavajo. Tisučere in tisučere verske protestantske ločine z vsemi svojimi bedarijami o prostem preiskavanju so skoraj po vsi Evropi kerščanstvo prekucnile, po Ameriki, Aziji in po drugih krajih pa okužile. Upor zoper cerkev učinil je politične prekucije. Ljudovodstvo, ter upor narodov zoper postavne vladarje, je enako postalo cezarizmu, to se pravi, da imajo vladarstva moč vzdigniti se zoper Jezusove postave in sv. cerkev. Od tod izhajajo tako strašne homatije v celoti kerščanstva, kajti veljavo vladarjem in prostost narodom branil je z enako mero cerkveni vpliv. Vpliv pa je nehal, in od tod resne nerednosti, ki so nevarne duši in telesu, in vsemu temu se mora cerkev zoperstavljanje.

Dalje bil je janzenizem s svojo hinavščino in zvijačo, ki je po večih katoliških krajih pravo pobožnost omajal.

Nastal je galikanizem, ki je razmere med cerkvijo in državo, pa tudi med škofi in rimskim stolom napak razkladal in tako temelj stavil razkolništvu in drugim neizgodam. Naposled je prišla še prekucija ali revolucija, ki taji vso veljavo cerkve, ki prederzno človeka od Boga, pamet od vere, družino od cerkve in zemljo od nebes loči. Ta prekucija želi vso Evropo in celi katoliški svet predrugčiti, to se pravi prekucniti, ker vničuje vse, kar je prej veljavo imelo, razdira vse naredbe in vso preteklost; na mesto tega pa stavi to, kar imenuje novi svet brez Boga, brez vere in brez cerkve. Ta prekucija ima svoje gnjezdo v skrivnih družbah, prav posebno med prostomavtarji, ki so že skoraj celi svet zapletli v mrežo zmot, zarot in bogokletstva.

Gledé na te nevarnosti, gledé na revolucionarno povodenj, ki dan za dnevom narašča in žuga vse potopiti, gledé na tajeenje naj jasnijih in naj bolj prostih načel, gledé na nevarnosti, ki pretijo vernikom, da ne zabredejo v zmote, pri obéni zmešnjavi v zapopadku, kaj je veljava in prostost, je naj vikši pastir previdil, da je nenavadnega sredstva neogibno potreba dušam in občnemu blagru. In ker soparica in železnica tako dobro služite vse škofo celega sveta precej lahko združiti, se ni mudil vse svoje častitljive brate, škofo, k občnemu zboru sklicati, in 8. dan dec. leta 1869 za to odločiti.

To je tedaj, zakaj veliki sveti papež Pij IX obéni cerkveni zbor skličejo, in ne gledajo na prekucije, vojskne pravljice, in se ne zmenijo za neprijaznost več vlad, pa tudi stroškov se ne bojijo, kateri bodo pri takem početji gotovo veliki. (Dalje nasl.)

Čertice iz življenja sv. Očeta Pija IX.

(Spisuje A. Zakotkarjev.)

VII. Pij IX, sijajni zgled pravega vladarja.

(Dalje.)

Gredé nedavno iz samostana oo. Trapistov ukažejo kočijažu se pri cerkvi sv. Pavla ustaviti, da grejo notri molit. Na pragu je stala prav uborno oblečena ženska z detetom v naročju. Spremljevalci jo hočejo odstraniti. Toda Pij berž velijo: „Pustite mi pri miru ubogo ženo, sej nam ni na poti, če hočemo v cerkev.“ Pridši do vrat se obernejo proti ženski, vzamejo njeno dete v naročje, ga nekoliko pestovaje vprašajo: „Kje so tvoja

mati?“ Žena odgovori: „Dete je moje.“ — „Kje je njegov oče,“ vprašajo dalje. „Bolán je, zelo bolán,“ odgovori mati. Papež ji dajo dete nazaj in z detetom vred bogato milošnjo, zraven pa še naročijo svojemu strežaju, naj preskerbi bolniku zdravnika in zdravil. —

Kadar obišejo kak vstav za otroke ali male šole, jih precej tako gosto obstopi nedolžna mladina, da ne morejo ne naprej ne nazaj, in se je bati, da bi jim obleke ne stergali; vse prigovarjanje učiteljev je zastonj. Zdaj se pogovarjajo z enim zdaj z drugim, pa kar na enkrat začnejo vsi kričati, in Pij viditi, da tako se ne morejo porazumeti, se nasmeajo in namesti odgovora jih blagoslovijo. Ko leta 1858 obišejo benediktine na Aventinu, naletijo ravno na šolarje. Vsi veseli jim letijo naproti in eden izmed njih se prederzne jih prositi, naj bi ga naredili za kardinala. Sv. Oče ga primejo za roko in ga rahlo po licih pobožikajo, rekoč: „Kako, sej si še premajhen, ljubček moj! Le pred še prav priden bodi, potem bomo že vidili, kaj se bo dalo še s tebe napraviti.“ — Ali to ni prav tako, kakor bi nebeškega prijatla otrok Jezusa vidili med malimi?

Trije veči dijaki iz „rimske kolegije“ gredé s sprehoda domu srečajo papeževo kočijo, ki se nenadoma izza vogala prikaže. Ko bi trenil, pokleknejo, vsi trije in sprejmejo „pie ac devote“ — spodobno in pobožno — papežev blagoslov. Čeravno si ni nobeden upal natančneje pogledati, se jim je vendar dozdevalo, da so jim Pij IX z roko pomigali, češ, da naj gredo bliže. Še enkrat pogledajo za njimi in res — sv. Oče jih kličeje — toda voz prehitro zderdrá, ker je že blizo doma. To ti je bilo zdaj posvetovanje, kaj jim je storiti? — Slednjič vendar enoglasno sklenejo, da pojdejo vsi trije v papeževo palačo zvedit, so li papež res želeli z njimi govoriti. Komaj pregovorijo stražo, da jim dovoli vhod in niso se goljufali: sv. Oče so res hoteli z njimi govoriti. Z dobrovoljnim smehljanjem jih Pij IX sprejmó in ogovorijo: „Se mi zdi da pridete od sprehoda.“ „Da, sv. Oče.“ — „Ako se ne motim, vas pustijo vselej po tri skupaj izhajati. Pa povejte mi,“ nekako skrivnostno pristavijo, „smete tudi véasi štirje biti skupaj?“ — „Sv. Oče, o to se tudi zgodi.“ — „Dobro tedaj! danes morate iti štirje skup domu. A četrerti tovarš, ki ga vam hočem pridružiti, ne zna hoditi; ga boste morali toraj nesti.“ Rekši to, stopijo v stransko sobo in kmali prinesó podobno zveličanega Janeza Berhmansa: „To je vaš novi tovarš.“ Zahvalivši se že hočejo oditi, pa Pij IX jih še ustavijo, rekoč: „Če se ne motim, ste vi modroslovci; ta podoba je tedaj za vas. Zdaj bi bili pa bogoslovci zavistni, ko bi njim nič ne dal. Nate, tale naj bo pa za nje,“ in dajo jim še eno podobo. Koliko veselje je bilo doma, mi ni treba praviti. —

Večkrat gledajo tudi delavce na polji, jih prijazno ogovarjajo, poprašujejo to in ono. Neki dan vidijo na samotni poti dečka, ki je nesel težko butaro derv na rami. Papež ga pokličejo bliže in mu rekó breme odložiti. Sprašujejo ga, iz ktere duhovnije je, prepričajo se, da za svojo starost je v verskih resnicah dovolj podučen, ga pohvalijo in mu podarijo nekoliko zlatov za uboge starše. —

Proti koncu mesca avgusta l. 1867, ko je kolera posebno hudo razsajala, se grejo Pij IX neki dan peš sprehajati. Med potoma vidijo pred vrati neke kerčme krog mize družino, ki je kumare jedla; po policijskem ukazu so bile namreč prepovedane zavolj bolezni. — Sv. Oče gredo bliže in vprašajo prelomljavce postave: „Otroci, ali nimate nič družega jesti? Sej pač veste, da vam je ta jed ostro prepovedana!“ — „Res je, sv. Oče,“ odgovorijo v veliki zadregi; „pa bodite tako dobri in blagoslovite te kumare, in nikakor nam ne bodo škodovali.“ — „V takem primeru bi vas le za

zadnjo uro blagoslovil, "jih zavernejo Pij IX, in zdajci pokličejo svojega strežaja, mu reko kumare preč vreči in za drugo zdravejšo jed plačati, ter gredo svojo pot dalje.

Pij IX so dobitljivi tudi do ljudi druge vere. — Spomladi l. 1868 so se Pij IX sami sprehajali po vaticanskih sobanah, ker zunaj ni bilo primerno zavoljo gerdega vremena. V eni sobi zapazijo mladenčca, ki je ves zamaknjen stermel pred imenitno sliko neumerlega umetnika Rafaela, da se kar nič ni ganil. Prav tiho hočejo iti papež memo, da bi ga ne zmotili; pa vendar sliši neko šumljanje in naglo se oberne ter globoko se prikloni, ko zagleda pred seboj starčeka v beli obleki. Pij IX na mah spoznajo, da je mladeneč bistrega in umetniškega uma, zato ga prijazno vprašajo: „Ste vi malar, moj sin?“ — „Sem, sv. Oče, vsaj bil bi rad enkrat.“ — „Berž ko ne ste se prišli les v Rim učiti.“ — „Tako je, sv. oče.“ — Brez dvombe ste učenec naše malarske akademije?“ — „Oh ne, žalibog, nisem.“ — „Pa imate posebej kaknega učenika?“ — „Ne, tudi ne, sem preren; jaz študiram na svojo roko in sem si Rafaela za zgled izbral.“ — „Že prav, moj sin, pa pojdite v akademijo; ali hočete? Bom jaz preskerbel, kar bo treba.“ — „O sv. Oče, kako...“ — „Ni potreba zahvale.“ — „Pa sv. Oče, ne veste, da sem...“ — „Le govorite,“ pravijo Pij dobitljivo, „kaj vam je na sercu?“ — „Jaz sem protestant.“ — „Zato ni akademiji nič mar,“ rečejo sv. Oče, in od tedaj se uči Juri Johnson na papeževe stroške v rimski akademiji, in viditi je, da bode čast delal svojemu dobrotniku.

Povsod tedaj, doma in zunaj, na prestolu sv. Petra in o prostih urah pod milim nebom, so Pij IX ne le učitelj resnice, ampak dobrote, modrosti in čednosti ter ginljiv in vabljev zglede sv. življenja, tolažba svojih otrok. — In ko se med tem večer približa ter zvonovi vekovitega mesta „Ave Maria“ zadonijo, pokleknejo sv. Oče, oče vesoljnega kerščanstva, molijo s svojimi angeljevo češčenje in žalostni psalem „de profundis“ za vse vernike, ki so se ta dan iz sveta ločili. Kako veličasten pogled! Potem se pa spet začne posel: predlagajo se sv. Očetu za podpis pisma, ki zadevajo ves kerščanski svet ali pa samo cerkveno državo. To terpi do desetih ali enajstih zvečer. Potem še le vžijejo utrudeni starček svojo zmerno večerjico, molijo jutranjice za prihodnji dan, opravijo svoje zvečerjo branje, molitev in premišljevanje. Ne morem si kaj, da ne bi tu povedal, kaj Pij IX naj raji beró, kajti ta reč je važna za vsacega človeka, toliko bolj za naj višega glavarja, zakaj v obče se lahko reče, da, kar človek rad prebira, tacega duha je: knjiga je naš prijatelj. O tej reči so nedavno sv. Oče sami govorili s škofom iz Genfa (že imenovanim Mnsgr. Mermillod-om): „Jaz ne poznam,“ terdijo sv. oče, „nič lepšega, nič krepkejšega in nič bolj ginljivega, kakor je kaka misel sv. Frančiška Saleškega; njegovi spisi so moje premišljevanje in duhovno branje za vsaki dan.“ Ali se ne zdi človeku, da je ljubeznjivi značaj tega svetnika se spet v Piju IX oživel, kakor je mati Mastajeva posnemala v odgoji pobožno mater sv. Frančiška? — Potem še le si privoščijo kratek počitek na postelji, ki je tako priprosta, kakor vsednjega dijaka v Rimu, da si v sladkem spanju spet dobivajo novih moči za terpljenje prihodnjega dne. In tako gre dan na dan; vse življenje sv. Očeta ni družega kakor delo, molitev, ljubezen, „hlapca vsih hlapcev“, ki le v nebo oko vpira in od nikogar družega plačila ne pričakuje, kakor od nebeškega Očeta. Treba je le poznati ta biser v kalnem morji sedanjega časa, poznati to svitlo zvezdo na oblačnem nebu 19. veka, zakaj: kdor Pija IX pozna, jih gotovo tudi ljubi, če le še ni popolnoma preslepljenega uma in spačenega serca.

(Dalje nasl.)

Milodari nekdanj pa zdaj.

Bili so časi, ko je bilo ubogih število veliko večje kakor danes, ker je bilo več razbojništva in razvertja, kuge, lakote in vojske: bilo je to konec srednjega veka. Delivci milodarov so bili samostani ali kloštri, in o sobnih nesrečah razdali so usmiljeni menihi tudi svoj vsakdanji kruh, poklali govéda, prodali ali pa zastavili celó sv. posodje svojih svetih. Kako pa delamo o enakih prilikah mi sedanje dni, kako namestujemo možé in vstanove, na ktere se posvetnjaki radi s tolikim posmehom in zaničevanjem ozirajo? Če se dogodi nesreča, velika, grozna nesreča, napravijo se godbe in veselice, plesi, igre nesrečnikom na korist, to je, pričetek se stori s tem, da se služi lastni samoljubnosti. Poštenih veselice s tim nikakor nočemo grajati; je pa lastnija sedanjega časa, da se ne podeli rad mili dar, če si ne vkupi zanj veselice. Košate se v sijajnem blišu zlata in brušenih kamenov, smeje ter prepevaje verže osmukana ročica na ploščico kake papirnate ferlince ali poslepljene penezčike, ki so pravo ogledalo naše ne zlate dobe. — Djal bi, sredi med mrtvimi ali pojemajočimi se suče našega časa miloserčnost v hruščih vertincih na plesih, med tem ko druge tare bridka žalost in obup.

Taka miloserčnost in človečnost nikdar ne bode namestila ljubezni menihov in darežljivosti samostanov. Kakor speva kraljevi pevec David, pogreša se nam „sreča, revšino poznati.“ Mi ne gledamo radi reveža, ognemo se mu, da bi se ga znebili, veržemo časih pa časih košček kruha ali pa nekaj beličev in beračin se pobere godernjaje z grenkim ihtom v sercu. Pri vratih samostanov pa se je poblašil revni prosjak, žarek nebeške blišobe padel je na njegovo izrušeno lice; tu ni bil več zaveržena stvar, marveč ud velike Božje, keršanske družine. Menih, ki mu je delil milodar, bil je večidel sam taki, ki je bil daroval svetno čast in zemeljsko blago, ter se je oklenil radovoljnega uboštva. Imel je noge boste, kakor revež; bil je oblečen v slabo haljo, kakor on; častil je v revežu Zveličarja, ki je bil sam reven, da ni imel kam položiti trudne glave. Tu je bilo revežu tolažba v revu, hladivno olje za njegovo dušo, česar tudi naj lepši dar ne more namestiti.

Je to mar minulo? Gotovo tam, kjer so samostani minuli, kjer so jih miloserčniki (prečudni!) naše dóbe razdžali, mnihe in nune prav usmiljeno na ulice zapodili, njih delež pograbili in pravične posestnike pustili lakote poginjati, — kakor se godi na Laškem. Kjer pa kloštri še stojé, pojdite sami gledat, na pr. opoldan: pogledajte pa ravno tisti čas tudi pred hiše tistih smiljenčev novošegne dobe, kateri po časnikih, teatrih in kazinah mnihe preklinjajo in preganjajo: in vidili boste, kje je še zmira prav usmiljenje domá. — Zdaj na pr. na Laškem ne stegujejo več prosečih rok menihom nasproti, zato pa obračajo svoje z noži oborožene pesti proti onim, ki so izpraznili kloštre. Ne polegajo več pred samostanskimi vrati molitve žuboreči ter svete pesme prepevajoči reveži; zato se pa glasijo hripave puntarske pesmi po delavnicah in tovarnicah, ki so se povzdignile na podertinah samostanov in na njih pepelišu. Ob času menihov so vpili: „usmilite se za Božjo sveto voljo,“ danes kričé: „Denar ali pa življenje!“ Nekdanj so reveži in nesrečni zavoljo Boga in zveličanja znali kaj prenesti, zdaj se iz tako imenovanih naj bolj olikanih mest slišijo naj nesramniši, preostudni samostani — za vsaki nič. Svet je v svoji olikanosti pozabil razloček, kaj je lepo in kaj gerdo, in čisla to za lepo, kar je gerdo, in uno za gerdo, kar je lepo. „Diem converterunt in noctem et noctem in diem.“ — Lepo in častljivo je, da se razžaljivcu odpusti in prizanese; novi lepotičarji pa razžaljivca kličejo na

paglavski pretep, na razbojniški dvoboj. — Lep napredek to od „temnega“ sredoveka do „razsvitljene“ dobe sedanje?!

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. Sveto leto se je nekako bolj oživilo, odkar se je pričel cerkveni zbor, zavoljo kterega je ta milostni čas dovoljen. Tudi očitne službe Božje, ki so bile bolj slovesne za občni zbor, so zbudile k večji gorečnosti verne, kterim zdaj še tudi čas bolj pripuša, cerkvenemu vabilu zadostovati. Treba je to zdaj tolikanj bolj, da bi verni združeni s svojimi v sv. mestu zbranimi škofi pripomogli k blagemu namenu občnega zbora, viši pastirji z orožjem besede in učenosti, verni z orožjem bolj goreče molitve in obilnih dobrih del; obojni pa, da bi združeni, kakor nekaj aposteljni in prvi verni, prosili in klicali v Duha resnice, ki ostane za vselej pri sveti cerkvi. Treba je, da ves keršanski svet zedinjen moli in prosi, da razlije Gospod svojega Duha, Duha modrosti in učenosti, da bo osramotena gerda laž in različne zmote; Duha moči in pobožnosti, da bo zmagan nasprotnik ter pregreha. Treba je tolikanj bolj, ker se ta nasprotnik tako šopiri in napenja ne le po večih mestih, kjer sklicuje protikatoliške shode, ampak tudi pri nas, kjer po brezbožnih spisih in nagnjusnih gledišnih igrah skruni in obrekuje vse, kar je katoličanu drago in sveto.

Kjer je pa pregreha velika, je milost preobilna postala, in te se vdeležimo zdaj pred Gospodovim prihodom, ko nam sv. cerkev kliče: „Čas je, da iz spanja vstanemo; letos pa še posebno velja opomin sv. aposteljna: „Zdaj je prijetni čas, zdaj so dnevi zveličanja; zato: Ko zaslišimo glas Gospodov, ne vterdimo svojih src!“

Dragi Slovenci, pokažimo zdaj, da smo ne le po imenu, temuč tudi v djani zares dobri katoličani; očitimo se madežev, ktere še na sebi najdemo, in storimo tolikanj več v tem sv. času, kolikor bolj drugi vse sveto zanemarjajo, ali celo vse katoliško hudobno zaničujejo in zatirajo.

Da bi se po pobožnosti sv. leta blagi namen cerkvenega zbora bolj pospešil, se je naznanila že poleti za to prav primerna knjižica z naslovom: Sveta vojska v sv. letu za vesoljni zbor.

Ko je bil sv. Alfonz Ligori spisal prelepe bukvice od molitve, je izrekel željo, da bi vsak kristjan te bukvice imel, in se jih poslužil. Popred imenovana knjižica se sicer ne smé primerjati izverstnemu delu sv. Alfonza Lig.; vendar pa tudi smemo željo izreči, da bi se prav močno med vernimi razširila, in jim veliko koristila za večjo pobožnost o sv. letu, ker v nji so prav spodbudljive premišljevanja in primerno potrebne molitvice za to sv. leto. Svesto smemo upati, da bo v ta sveti namen imenovana knjižica tolikanj več pripomogla, ker je ne le v nemškem po mnogih natisih močno razširjena, ampak tudi v francoski in druge jezike prestavljena, in tako smé vsak bravec si svest biti, da z njim jih ravno to pobožnost opravlja na 1000 in 1000 po širokem svetu, in terdno upati, da taka zedinjena molitev toliko pobožnih bo segla do sedeža milosti Božje, ktere revni svet vselej, posebno pa današnje dni tako močno potrebuje. Sezite tedaj, verni Slovenci, po ti koristni knjigi, da sedanje sveto leto tolikanj bolj vredno obernete v čast Božjo, v prid sv. cerkve in svoje zveličanje.

V taki sveti namen se tudi sicer vsih pomočkov zvesto poprimite, in posebno ravnajte tudi ta sv. čas po vodbi svojih gorečih in skernih dušnih pastirjev.

Govor preč. gosp. kanonika P. Urha, ki ga je imel v god čistega spočetja pri Božji službi katoliške

družbe, je v več ozirih tako podučin, da bode gotovo mnogim prav vstreženo, ako bistveni obseg iz njega posnamemo za katoliško občinstvo.

Govornik omenja v začetku, kako se je že večkrat pripovedovalo, da v tem letu se bo na praznik Matere Božje čudež zgodil in potem bo cerkev zmago obhajala. Naj že je na tem govorjenji, kar in kolikor si bodi, toliko je gotovo, da ta dan se je v Rimu nekaj zgodilo, da lahko rečemo: „od Gospoda je storjeno, in je čudno v naših očeh.“ (Mat. 21, 42.) Zakaj vesoljni cerkveni zbor, ki se je ravno ta trenutek slovesno pričel v središču katoliške cerkve, je kakor Božje delo v naših očeh, ako premislimo čas, ko je bil oznanjen, in pa častite možé, ki so s sv. Očetom pod obrambo sv. Duha zbrani.

Govornik pojasnuje nadalje, kako zaželeno in dobro je zdravilo cerkvenega zbora ravno zoper zmote sedanjega časa. Sv. Oče sami pravijo v sklicovalnem pismu, da sedanji čas „grozna nevihta pritiska na sv. cerkev,“ in da „silno hudo razdira človeško družbo.“

Nato gosp. kanonik bolj obširno pojasnuje zmote, iz kterih se je tisto novo liberalstvo izleglo, ki katoliško cerkev sovraži, napada in preganja. Take zmote, že tudi dostikrat med prostimi ljudmi znane, so zlasti: tajeenje Božjega razodenja in Boga stvarnika, previdnosti Božje v vladanji sveta, neumerljivosti duše, čutila pri človeku za pravičnost in sploh za pošteno življenje, tajeenje Boga samega, razločka med dobrim in hudim. In kakor v svojem mesnem življenji želé, tako tudi kričijo, da je s smertjo vsega konec.

Te in take zmote so rodile v novi dobi napadanje na cerkev Božjo, ktero na to meri, da bi svet polagoma zgubil keršansko lice. Ločenje cerkve od šole, od zakona, od države — in pa polagoma mladež brezverna, družina brezverna, država brezverna. Meri se na to, da bi se raztergalo, kar je neskončno modri Bog združil. Angleški vikši škof Manning zaznamnuje to počenjanje v svojem pastirskem listu, ker pravi: „Rovarstvo meri na to, da se poverne doba in politika cesarja Julijana...“ S tem pa ne preti samo cerkvi nevarnost, ampak tudi države same grejo breznu pogina naproti.

Temu nasproti so sv. Oče kakor dober zdravnik sklicali vesoljni zbor; tudi dober zdravnik se pri veliki nevarnosti posvetuje z drugimi zdravniki. Dalje pravi govornik: Ali čas, v kterem so sv. Oče vesoljni zbor naznanili, je bil tako žalosten, mesto Rim tako od rovarjev nadlegovano, da sami papež niso zamogli z gotovostjo reči, 8. grudna l. 1869 bodo to mesto še za svoje mogli imenovati. In ne zadosti, da je skorej po vsi Evropi kipelo in bobnelo, da je vedno rožljalo in slehern dan se kazalo, da zdaj in zdaj se bodo cesarji in poglavarji popadli; bil se je tudi sem ter tje punt vnel, in veliko kervi je bilo prelite. Ali ne zadosti. Kakor razkačene osé ali hudi seršeni človeka, kteri je s palico v gnezdo dregnil, od strani napadajo, ter ga hočejo s svojim strupenim želom pokončati; tako se je godilo sv. Očetu, od kar so razglasili vesoljni cerkveni zbor. Kakor gadje so se vzdignili sovražniki sv. cerkve, ter napadali prestol sv. Petra, napadali in obrekovali sv. Očeta, lagali in čez škofo zabavljali tako, da učen mož piše: „Ko bi se judovski rabinarji, ali mohamedanski mufti ali paganski bonci hoteli zbrati in se zastran verskih reči posvetovati, bi kaj takega ne brali, kar se čez katoliške škofo v katoliških časnikih bere.“ Kdor je novine in časnike prebiral, ta vé, koliko so mavtarji v ti reči storili. Brez prenehljeja so predsednike in ministre podpihovali, rekoč, da cerkveni zbor bo državam v škodo, tako da poslednjič so sami vladarji jeli premišljevat in pisma sem ter tje pošiljati, popraševaje, ali se je res kaj hu-

dega bati? In tako se je prigodilo, da skoraj tudi naj serčniši katoličani niso za trdno vedili, ali bo mogoče vesoljni cerkveni zbor začeti, ali bodo države škofom k zboru iti pustile? Po časnikih se je k temu vojska vnela zastran tega, kaj da ima na vesoljno cerkvenem zboru določeno biti; čolnčič sv. Petra se je res godilo, kakor apostelnom, kadar so bili na morju in je hud vihar postal, tako da so mislili, potopili se bodo: glejte pa preljudi, ravno takrat, ko je vihar naj hujsi postal in ko je že marsikteri jel z glavo majati, češ, da s cerkvenim zborom ne bo nič, ravno takrat je Gospod zapovedal in vihar je potihnil, in škotje so na naj slovesniše spremljevali se odpravljali in odpeljevali v večno mesto — v staro Romo. In zdaj pr. m. vas vprašam, ali nimam prav, ako rečem: Od Gospoda je to storjeno in je čudno v naših očeh? —

Nadalje pojasnuje v 2. delu častitljivost, učenost, modrost... mož, ki so se zbrali k Piju IX. za tako imenitno opravilo, in zavrača na tehtne nasledke, ki jih mora taki zbor imeti. To pričajo nasprotniki kat. cerkve sami, ki reveži niso nič več pokoja imeli, odkar je bil zbor poklican. To kažejo imenitni nasledki, ki jih je imel trienški zbor... Se vé, da bi se tudi motil, kateri bi mislil, da po vesoljnem zboru bode vse krivo kar na enkrat ravno, vse oestro gladko postalo. Pobjljanje se godi zlagoma, akoravno je sad gotov. To misel dalje obravnava in oberne se do udov katoliške družbe z opominjanjem, da se veselimo, ker smo tako imenitni čas ravno mi dočakali; ne pozabimo pa, da moramo biti živi udje sv. cerkve, čas sv. leta in cerkvenega zbora posebno dobro obračati, ne dopustiti, da bi se očitalo: judje in luterani so bolji od katoličanov itd.

V sklepu kliče govornik vsim skupaj:

In tako v sercu potolažen in v duhu pokrepčan gledam tje v cerkev sv. Petra, tje, kjer so ravno zdaj Kristusovi namestniki vesoljni zbor pričeli. Božja roka naj čuje nad njimi; Mati Božja naj zanje prosi, kar bo gotovo toliko zanesljivše storila, ker ravno ta papež in nekteri teh škotov so ji pred 15 leti v njeno krono nov prelepi biser vpletli, ker so slovesno izrekli versko resnico, da je Ona brez madeža izvirnega greha spočeta; Jezus sam naj stoji pred njimi in naj jim kaže znamenje sv. križa in sv. rane, ktere so nam v rešenju služile; angelj varh naj jih varuje, in sv. Duh, ki v cerkvi vedno ostane, naj jih razsvetluje. Ravno zdaj so poklekali sv. Oče na kolena, ter iz globočine serca zapeli: Veni s. Spiritus! In z njih molitvijo hočemo tudi mi svojo molitev skleniti, toliko rajši, ker se mi v duhu zdi, kakor da bi nas prečastiti nadškof in dva druga škofa, kakor tudi naš milostljivi knez, ktere vse med svoje častite rojake štejejo, prav preserčno prosili, da naj z njimi vred molimo. Zato te prosim, častiti brat, v Kristusu, pridi in pristopi pred altar Gospodov in zapoj tudi ti v imenu nas vsih: Veni s. Spiritus! Pridi sv. Duh! Amen.

Slovstvo. Delajte, delajte, življenje je kratko, poprej pa študirajte, in nikar časa ne tratite s praznimi ali celo pregrešnimi rečmi in marnjami.

Kösel-nova bukvarija v Kempen-u na Parskem je pričela kaj imenitno delo. Daje namreč na svitlo v nemški prestavi posnetke iz tega, kar je naj boljšega v spisih cerkvenih očetov, ali bi djal, maslo iz njih del. Vodnik tega početja je dr. Fr. Ksav. Reitmayer, bogoslovski učenik na monakovskem vseučilišu, papežev kamernik itd., in pod njegovim vodstvom naj učenejši možje iz del cerkvenih očetov po izvirnem jeziku spisujejo posnetke, ki se v mali primerni obliki na svitlo dajejo. To pa dosti cenó; zvezek 6—9 pol stane 14 kr. a. v.

Perva versta teh del bo obsegala izvoljene tvarine iz apostolskih očetov, Justina, Atenagora, Klementa

Aleksandrija, Origena, Tertulijana, Ciprijana, Evzebij, Krizostoma i. dr.

V rokah imamo ravno prvi zvezek iz del sv. Janeza Zlatoust, ki ga po izvirnem jeziku obdeluje znani dr. Jan. Zlatoust Mitterrutzner, profesor itd. v Briksnu. Naslov ima: „Ausgewählte Schriften des heil. Chrysostomus, Erzbischof von Constantinopel und Kirchenlehrer, nach dem Urtexte übersetzt. Mit einer kurzen Lebensbeschreibung des Heiligen. 1. Bd. Kempten. Kösel'sche Buchhandlung. 1869.“ „Sechs Bücher vom Priesterthum“ (šestere bukve o duhovstvu) je obravnava (še ne dokončana) v tej knjižici. —

Slovenska mladina, po duhu zmožna, da morebiti malo narodov bolj na širokem svetu: glej, kako drugi delajo in posnemaj jih. Obširno je polje, loti se uka in potlej dela, — dela tacega, ki tebi in tvojemu narodu sad obrodi. Ni brez naših rojakov, lepo zmožnih, ki za ljuliko orjejo in jo s tako marljivostjo sejejo, kakor da bi veljalo dobro reč, in ne pomislijo, da bodo prekletstvo želi. Nikarte tako! Učite se iz pogreznjenosti zapeljivih pisateljev, kako globoko se pogrezne, kdor si luč vere ugasi in po temi brodi. Študirajte čversto, pa tako, da boste kdaj med narodom pšenico sejali in želi blagor — sebi in svojim rojakom.

Zastran izhajanja „Danice“ za prihodnje leto smo precej misel zvedli, ki se nekaj na to strinjajo, da naj po večkrat izhaja, nekaj pa na to, da naj pri starem ostane saj za zdaj. Obojni imajo svoj prav. Preobilnost dela, pa tudi nezmožnost marsikterih naročnikov za više plačevanje nas nagiba, da naj saj za zdaj še pri starem ostane. „Zg. Danica“ bode tedaj po enkrat na teden izhajala, gledali pa bomo, da se bodo politiške novice in spremembe po svetu naznanovale bolj obširno in natanko, kot je bilo moč dozdat. Prosimo tedaj, naj se naročevanje obnavlja, in v novo naročuje prav obilno na naš katoliški list. Dopisi iz Rima, ki so nam jih zanesljivi gospodje priterdili, bodo našemu listu še zlasti med cerkvenim zborom dajali tehtnost. Mnoge zaveze „Zg. Danice“ z drugimi daljnimi in bližnjimi deli in kraji sveta so iz njenih dopisov že tako znane.

V Postojno se je preselil naš verli rojak gospod Pavel Beseljak, bivši poprej 20 let pri naših sosedih na Štajerskem. Ko c. kr. bilježnik ali notar ima svojo pisarno v hiši Antona Dekleva poleg Čitalnice. Pošteni, priljudni in vsestransko skušeni in znajdeni gospod bode v bilježniških in družih pravoslovskih ter enacih zadevah vedil slehernemu na roke iti, kdor v taci rečeh sveta in pomoči potrebuje.

Od Sotle, 29. listop. — Naslednje pismo, od vseh duhovnikov Kozjanske dekanije podpisano, se je te dni poslancu Hermanu poslalo:

Blagorodni gospod!

Podpisano duhovništvo Kozjanske dekanije si šteje v svojo dolžnost, Vam javno izreči, da je občudovalo pogum in moč, s katero ste v poslednjem štajerskem deželnem zboru zagovarjali keršansko-katoliška načela v cerkvenem, politiskem in socijalnem obziru, kateri pogum in ktera moč zamore izvirati le iz onega prepričanja, ki ga edino daje sveta in večna resnica in pravica.

V tem ko se nad tem Vašim hrabrim postopanjem radujemo in si v čast štejejo, Vas poslanca štajerskih Slovencev imenovati, Vam iz dna serca srečo voščimo, da je Bog Vašo dušo navdal s takó visokimi in vzornimi mislimi, Vaš serce pa s tolikim pogumem in takó blagimi čutili.

Izrekamo Vam ob enem, da se popolnoma zlagamo z Vašimi besedami, ki tirjajo prerojenje Avstrije na podlagi katoliških načel, vtelesenih v svobodomiselnih in federativno narodni sestavi njenih posameznih delov; —

da vidimo tudi mi, kakor Vi, le na tej podlagi rešenje, obstanek in razcvet naše preljubljene, od napačnega liberalizma in krivičnega centralizma na rob pogubljivega brezdnega potisnjene obče domovine, in da je isto to tudi prepričanje in tirjatev vernega ljudstva našega okraja.

Nadaljujte, blagorodni gospod! tudi za naprej z enakim pogumom in z enako nezmagljivo dušno močjo nastopljeno težavno pot, ki Vas peljala bode k večni slavi; in bodite si svesti, da z Vami so hvaležna serca vseh vernih Slovencev, nad Vami pa Božja pomoč in Božji blagoslov.

Ostanimo zvesti svojemu geslu: Vse za vero in domovino!

V Kozji dne 16. nov. 1869.

Iz Predoselj. (Nov altar. — Dva umetnika.) Že lansko leto je v 38. listu „Zg. Danice“ neki dopisnik omenil, da g. Matija Ozbič v Predosljih nov veliki altar izdeluje iz portlandskega cementa. Res, postavil ga je bil do pozne jeseni lanskega leta, toda ne še popolnoma dodelal, ker manjkalo mu je še svetlobe brušenega in likanega marmorja in sem ter tje zlatenja. Še le to leto pred malo dnevi je bil altar popolnoma dodelan. Preden smo se tega dela lotili, se nam je veliko podobarjev osebno priporočevalo, in nekteri izmed njih so se prav nadležno ponujali; vender mislim, da bi je ne bili mogli bolje zadeti, kakor da smo si izvolili g. Ozbiča iz Kamnika, ki nam je delo doveršil v našo popolno zadovoljnost, in tudi vsih razumnih móž, ki so že do zdaj od blizo in daleč hodili altar ogledovat. Postavljen je prav vkusno v čisto bizantinskem zlogu (Rundbogenstil). Dva sežnja in pol ima širjave, pet sežnjev na višavo. Tri dobljine ima. V srednji naj večji stoji veličastna podoba farnega pomočnika sv. Zista, papeža in spričevavca; v stranskih ste podobi sv. aposteljinov Petra in Pavla. Ves altar je viditi izdelan iz pisanega marmorja kakor iz ene same skale, in vsi posamezni oddelki so tako natančno in tesno zvezani, da na vsem altarlju ni viditi ne enega sklada, nobene spoke, in ima lepoto in svetlobo brušenega in likanega natornega marmorja, tako da se v njem od blizo kot v ogledalu vidijo druge cerkvene reči. Mnogoverstne barve marmorja niso le kot na lesenih altarljih na zunanjem licu, iz ktere se sčasoma okrušijo, ampak so v vso notranjo tvarino vmešane, tako da pri daljnem brušenju kot pri natornem marmorju vedno nove barvine podobe na svetlo prihajajo, in se torej zgubiti ne morejo. Tri podobe, sv. Zista, ss. apost. Petra in Pavla, so iz belo-sivkastega cementa lepe in terdne kakor iz natornega marmorja. Posebne lepote je tabernakelj z dvema kerubinoma ob straneh iz čistega belega portlandskega cementa kakor iz naj lepšega kararskega marmorja. Ves altar ima tedaj lepoto, svetlobo, terdnost in popolno podobo pravega natornega marmornega altarja, ki se posebno priporočuje s tem, da nima tako visoke cene, in se tudi veliko poprej izdelata, kakor natorni marmorni altar; je pa vender terden in lep, kakor bi bil popolnoma kamnit. Torej daleč preseže vse lesene altarje, ki kmali popokajo, jih červ sné, strohnijo in se obleté. Ni menda po tem takem presilil razumen gospod, ko je ogledavši tukajšnji veliki altar rekel, da se ta altar zamore šentpeterskemu slovečemu altarlju na stran staviti.

Da pa vé g. Ozbič tudi iz lesa lepe reči izdelovati, je pokazal pri tukajšnji prižnici, ktero je prav vkusno in izverstno prenovil.

Gosp. Ozbič, že od Stvarnika z bistro glavo obdaran, se je učil podobarske umetnije pri naj boljših domačih mojstrih, in si je poslednjč za lep denar pridobil vednost, iz umetnega marmorja cerkvene reči izdelovati, od slavnih laških mojstrov na Dunaju. Je pa tudi skoz in skoz poštenega obnašanja, torej ga z dobro

vestjo lahko priporočujemo vsim, kateri želijo v svojih cerkvah kaj lepega, poštenega in terdnega napraviti. —

Velika altarna dolbljina (veliki tron) tega altarja navadno zapira izverstna slika verlega slikarja J. Franketa iz Cirkljan.

Kaže nam ta slika sv. Zista, papeža in spričevavca v trenutku, ko v nebesa stopi in presveto Trojico pervikrat ugleda: poln začudenja in svetega veselja se spuša na kolena, med tem mu angelj na desnem derži tižaro in pastirsko palico in nebeški Oče in Bog Sin, podajaje mu svojo roko, z Marijo preblaženo Devico v sredi prijazno z višave nanj gledata in še višej sv. Duh z nebeškimi žarki vse razsvetljuje. Že v ti sliki se je g. Franke skazal izverstnega umetnika, in koliko še lahko od njega pričakujemo, ker nadaljava svoje učenje v Benetkah, in ga bo nadaljeval, kakor slišimo, pozneje tudi v Rimu. Tudi ta umetnik je torej priporočila vreden.

— x —

Iz šenčurske okolice na Gorenškem. — y. — Vsa šenčurska okolica je osupnjena zavoljo nepričakovanega obsojenja g. Janeza Koprivnikarja, ktereга poštenost in lojalnost je obče in daleč okoli znana...

Škofje česke cerkvene okrajine poročajo starišem in varhom katoliške šolske mladine svoj višepastirski pozdrav v imenu Gospodovem. (Konec.)

Nasprotno pa tožijo tudi neredkokrat naj boljši in naj gorečniši učeniki, da njih trud nima pri poduku in reji šolske mladine nič sadu ter z žalostnim srcem izrekajo opravičeno pritožbo, da so temu vzrok tiste nemarne družine, ki se ne menijo za vsestransko izoliko in odrejo svojih gojenčkov, in šolsko pripomoč ter njen blagi vpliv na blagor otroški lahkomisljeno prezirajo, zametujejo, ali pa celo odbijajo. Take družine k vspešnemu šolskemu odgojevanju doma nič ne pripomorejo, nič ne storé in ne pomagajo, včasih z besedo in obnašanjem še celo podirajo, kar si je šola z naj večim trudom vsaditi in gojiti prizadevala. Naj bi tedaj tudi naši blagi in skerbni učeniki nikdar ne imeli priložnosti in pravičnega vzroka tožiti čez takošne nerodnosti v krogu družinskega življenja.

Cerkev, družina in šola so po svojem bistvu navezane druga na drugo, ter morajo z zedinjenimi močmi delati pri velikem svetem delu mladinske odreje, in se zvesto med seboj podpirati. Zategadel vam bode, predragi stariši! sosebno pri novih šolskih razmérih preimenitna dolžnost, da z naj priserčniši skerbljivostjo domá oskerbujete odrejo in omiko svojih otrok, da šolo pri spolnovanju njene naloge z zvestim sodelovanjem in pripomočjo domá podpirate pa da si v tem išete poštenja, da bodo misli in družine zares keršanske, katoliške in cerkvene. Poprimite se blage pomoči, ki vam jo Cerkev in šola daje na roke v blagor udov družinskih, trudite se pa z besedo in z djanjem tudi doma, da se skupno delo srečno izpelje v večjo čast Božjo. Skerbite pa borite se, da se po nobeni poti ne loči in ne razterga, kar je Bog sklenil in zvezal. Delajte in molite z nami vred, da duhovni učeniki in vse verne družine v mnogozaslužni borbi rodovitno pospešujejo časní in večni blagor keršanske šolske mladine. K temu, predragi v Kristusu! naj Bog vam takó, kot duhovnom in učenikom našim, obilno svoj blagoslov podeli. Amen.

Dano na dan angelov varhov 1869.

Miroslav,

kardinal in praški viksi škof.

Dragotin Boromejski,
škof kraljevograški.

Jan. Valerijan,
škof budějoviški.

Avguštin Pavel,
škof litomériški.

V Mariboru je 11. grudna t. l. po kratki bolezní na pljučnem prisadu, umerl prečastiti stolni prošt dr. Lovro Vogrin, rojen 6. avg. 1809. R. I. P.

Iz Rima. Petega decembra.

Danes ob 10 dopoldne v prav lepem vremenu nas je hlapon privlekel v Rim. Že uro daleč od mesta sem, radoveden kukaje skoz okno vagona, zagledal visoko kuplo, ki jo je viditi molečo na višave čez vse griče, ki obdajajo rimsko mesto; tedaj sem vse pričujoče, večí del še spijoče zbudil, klicaje: Ecco la cupola della basilica. — „Voilà la coupole de la Cathedrale du St. Pierre.“ (Lejte kuplo nad stolnico sv. Petra!) (Peljala sta se tudi dva ameríkanska škofa med drugimi z nami.) Zaspanec je prešel kakor bi trenil, in vsa trudnost je minula, ktera gotovo ni bila majhna, ko smo se od peti večera pa do nedelje zjutraj v eno mero naprej vozili. Kakšni občutki da so me sprehajali, ko smo se skoz ene mestnih vrat peljali (celo mesto namreč obdaja staro, toda močno in visoko obzidje), ne morem prav povedati; toliko vem, da nič prav nisem bil sam pri sebi, in tudi to vem, da splošnja misel je bila obrnjena na nekdanje čase, v kterih je milijone mučencev prelivalo svojo preblago kri zavoljo Kristusa. Večno mesto — mesto mučencev — središče katoliškega keršanstva — mesto papežev; — take besede sem s častjo sam pri sebi izrekoval; sv. Peter in Pavel, sv. Pankracij, sv. Neža, sv. Gregor in mnogo mnogo svetnikov se mi je snovalo v mislih, preden hlapon na postajo prihrópe. Tam je bil neki papežev vradnik vže pripravljen, da je škofom (bilo jih je takrat nekaj čez deset prišlo v naši družbi) lepe vozove odločil ter vsakega peljal v pripravljeno stanovaníšče. Goriški prevz. nadškof so si že bili v Rimu oskerbeli stanovanje davno poprej po svojem oskerbniku, ki je pri Mons. Gassnerji „All' anima“ v ulicah „Via di Monte Brianzo“, terdo zraven Tibere in blizo terdnjave sv. Angela. Tedaj je bilo že vse pripravljeno, in že prvi dan smo se bili podomačili v svojem stanovanju. —

Sedmega dec. zvečer. Ravno germé topovi terdnjave Sant-Angelo. (S. Angelo je terdnjava tik zraven Tibere, — ko se iz starega mesta v novi del mesta pride, imenovani „citta Leonina“, kjer je vélika cerkev sv. Petra in papežev dvor.) Zraven pa tudi se slišijo zvonovi celega mesta, ter oznanujejo praznik čistega spočetja Marije Device in tudi začetek vesoljnega zbora.

Na večer ob sedmih sem se po mesti od kraja do kraja vozil vidit, kako je razsvetljeno; — in res, bilo mi je všeč. Rimljani namreč imajo navado, da vsaki praznik Matere Božje razsvitlijo mesto.

Osmega decembra. Lepi dan! Znameniti dan! Veseli dan! — Dan kterege se bodo spominjali rodovi in rodovi. Zato ga pa tudi o zjutranji zariji glas vsih zvonov celega mesta in grom kanonov Angelske terdnjave naznanja mestu in okolici. Solze so mi oči zalile, in zdihnil sem: O sv. Duh! pridi današnji dan nad vse pastirje katoliške cerkve, zbrane tu skupaj.

O poli osmih je bila kočija pred vratmi; tedaj jo odrinemo. Po očitnih ulicah so papeževi dragoni na konjih nastavljeni skerbeli za očitni red. V Vatikanu, to je, v papeževi palači je bila po vsih krajih dvorna straža. Zbrali so se škofje v vatikansko muzejo, ter se tam po škofovsko oblekli. Potem so se podali v zgornje nadstropje, v neko papežovo kapelo, so tam nekoliko molili, in posedli vsaki svoj odločeni prostor. Med tem pa so se sv. Oče preoblekli v pavlinski kapeli (ki je v spodnjem nadstropju njih palače), ter se potem podali v ravno to kapelo, v kateri je bilo zbranih okoli 700 škotov. Sv. Očeta sem o ti priložnosti prvič vidil; — o kako so prijazni, dobrovoljni!... Res, tako sem se

bil v njih zamaknil, da sem bil pozabil poklekniti, in sem bil vse v nemar pustil, kar je bilo okrog mene.

Ko sv. Oče — oblečeni v beli z zlatom vezeni pluvijal in z ravno tako mitro na glavi — pridejo na omenjeni kraj, pevci precej prično peti pesem: „Veni sancte Spiritus.“ Zares, angelsko petje. Je namreč pevec kacih dvajset do trideset in so izvoljeni izmed vse mladine.

Ko jih človek sliši, se ne more solz zderžati.

In precej po petju sv. pesmi „Veni sancte Spiritus“ se je procesija pričela.

Bili so pri procesiji naslednji:

Papeževi hišniki in kapelani (de numero participantium).

Pravdniki in tajniki zborni. — Drugi in tretji papežev hišnik. — Pevci papeževi. — Duhovni papežev pisarnice in domači papeževi duhovni. — Papežev kaplan s papežev mitro ali tijaro. — Duhoven s kadilnico. — Duhoven s papeževim križem z dvema duhovnoma, ki neseta svečnike. — Opatí mniški.

Škofje — njih okoli 600. Nadškofje in patrijarhi — njih okoli 100. Kardinali.

In na zadnje sv. Oče — nesení na lepem stolu pod baldahinom.

Pred papeževim sedežem, za njim, in okoli njega gredó Švicarji, močni, oboroženi vojaki, — lepi in krepki možje. Zraven tih pa obdajajo papežev sedež imenitnjaki rimski, v škerlat in zlato oblečeni in oboroženi, kakor tudi domači korarji in duhovni.

Zadi za papeževim prestolom pa še nasledujejo mniški generali in njih namestniki.

Vsaki bralec si lahko misli, kako lepa je bila ta procesija. Šla pa je iz papežev palače po kraljevih stopnicah (scala regia) do vélike cerkve ali bazilike sv. Petra. Na obéh krajih, se vé, da je stalo brez števila ljudstva vsih stanov.

Škofje je bilo kaj lepo gledati. Njih versta brez konca in kraja; — bili so eni veliki, drugi majhni; — eni beli, drugi zamurci; eni z berkami, drugi z lepo brado — vsakega naroda — iz Avstralije, Evrope, Azije, Afrike, Amerike; vsih jezikov, vsih narodov. Tisti škofje, ki so imeli svoje duhovne seboj, so jih smeli imeti pri sebi tudi pri procesiji, tedaj sem tudi jaz to čast imel vdeležiti se te procesije. Med procesijo so germeli topovi in zvonilo se je v vsih cerkvah rimskega mesta.

Po véliki baziliki sv. Petra so stali papeževi plemeniti stražniki, mladenči imenitnih stanov, Švicarji, zvavi, grenadirji, žendarmi, vsi ti kaj lepo oblečeni — in v dolgih verstah od vélikih srednjih vrat pa do kapele vesoljnega zbora.

Pridši v baziliko sv. Petra se je vsaki škof priklonil pred sv. Rešnjim Telesom, ter se podal na svoj odmenjeni prostor.

Naj nekoliko popišem prostor koncilijske ali vesoljnega zbora. Cerkev sv. Petra ima podobo križa, to je, da ima ona po sredi cerkve do vélikega oltarja tako imenovani srednji čoln, pod kuplo pa ali pred velikim oltarjem se razširja v počezni čoln (taka je tudi cerkev v Ogleju na Goriškem, ali šenklaška cerkev v Ljubljani). Desni del tedaj počeznega čolna (kakor bližnica oltarja sv. Dizma v ljubljanski stolni cerkvi) je odmenjen v ta namen, da bo tam vesoljni zbor. Klopí so nakopičene na obeh krajih, ena višje od druge, kakor v gledišču; — v sredi na planjavi med obema verstama klopí stoji oltar, in na koncu obéh verst klopí pri zidu stoji papežev prestol.

Ves ta kraj pa je za čas vesoljnega zbora z leseno lepo okinčano steno odločen od druge cerkve.

Ko so bili vsi škofje vsak na svojem prostoru, je kardinal-dekan prišel sv. mašo, med katero so kaj lepo peli papeževi pevci.

Potem je eden izmed škofov sv. evangelij na oltar položil, in drugi škof Valenciani stopi na nalašč za to pripravljeno leco, tedaj do vsih pričujočih škofov govori o vesoljnem zboru. Zapopadek govora mi ni dosti znan, ker ni bilo moč govornika umeti zavoljo šuma med ljudmi; bilo je namreč 70—80.000 ljudi pričujočih v cerkvi in bilo je, kakor da bi se človek v sredi šumeče reke znajdel. Tedaj o tem govoru drugikrat.

Na to so sv. Oče dali sv. blagoslov pričujočim škotom, se opravili v mašno obleko, sedli na prestol, in bližali so se vsi škofje eden za drugim ter so v znamenje pokorščine in vdanosti sv. Očetu štolo kušnili. — Ko je bilo vse to doveršeno, so peli vsi pričujoči litanije vsih svetnikov, med katerimi so sv. Oče vstali ter trikrat blagoslovili pričujoči zbor z besedami, „da ta sveti zbor blagosloviti blagovoliš, in škofje so odgovorili: „prosimo te, usliši nas.“

Po tem so sv. Oče nagovorili škofo, in v precej dolgem nagovoru dokazali, kako potreben da je vesoljni zbor, kako jih veseli, da so pastirji v tako obilnem številu prišli, ter so se jim za to zahvalili. Opominjevali so jih, da naj terdno stojé v veri in v sv. boju, in da naj popravljajo škodo, katero hudi svet dela čedi. K zadnjemu so Marijo na pomoč poklicali in nji ves zbor izročili.

Kmaló po tem so peli vsi z enim glasom pesem: „Pridi Stvarnik sv. Duh.“

Ko je bila pesem dokončana, so vsi, ki ne slišijo k zboru, kapelo vesoljnega zbora zapustili. Nato so bile brane od tajnika vesoljnega zbora tiste tvarine, ki se imajo v prvi prihodnji seji obravnavati.

K sklepu naznanijo sv. Oče dan prihodnjega zbora, dajo tudi očitno privoljenje, da se naredi več iztisov vsega, kar se je v prvi seji godilo in poslednjič zapojejo sv. Oče pesem: „Te Deum laudamus,“ katero prepevajo so se papeževi pevci s škofi verstili.

Po seji so se sv. Oče vernili v svojo palačo in škofje vsaki na svoj dom.

Popisati tako imenitne slovesnosti ni mogoče, pero ne gre, ako hočem kaj pisati, in duh je ves omamljen od velikosti reči, ki se zdaj tu godé. Duh občuduje veličastvo ter hvali Boga, ki si je postavil na svetu svojo cerkev, jo razširil in si jo olepšal kakor svojo nevesto.

Telesno oko pa se ne more nagledati mnogoterega ljudstva, ki je privrelo iz vsih dežel in držav. Slišalo se je govoriti v vsih jezikih, sosebno pa francoski in angleški jezik se je govoril po vsih kotih. Ni bilo slišati ne ene besedice, ki bi bila uho razžalila, nevernost naznanje dala; tu vse poklekne pred sv. Rešnjim Telesom, ali ko sv. Očeta memo nesó, da sv. blagoslov sprejmejo; tu se serca vse omeče in sveti strah spreleta slehernega, zakaj tu je resnično hiša Gospodova in vrata nebeške.

Kakor je cerkev sv. Petra res velika — petje in orgljanje v neki stranski kapeli se le malo malo po drugih krajih cerkve slišati zamore — je vendar močno donel med oboki glas 700 škofov, ko so ali litanije ali „Te Deum laudamus“ peli. — Tu tedaj se je zedinjal glas pastirjev iz Evrope, Amerike, Avstralije, Azije, Afrike, ter duhtel k Bogu in gotovo prederl oblake in sklical sv. Duha nad ta sprelepi zbor.

Zbora prva seja se je pričela zjutraj okoli poli devetih s procesijo in se je sklenila popoldne ob treh. In brezštevilna truma ljudstva vsih stanov se ni naveličala čakati do konca, da zopet vidi mili in prijazni obraz sv. Očeta.

Na vzvišenem kraju so bili pričujoči pri zboru:

naša svitla cesarica Elizabeta, poslanci vsih večjih držav, in domači rimski veljaki.

Danes, 11. decembra, je bila zopet seja, toda ne prav za prav seja (sessio), ampak le shod (congregatio) brez pričujočnosti sv. Očeta. Pričela se je ob 9 in nehala o 1¼ popoldne. Volili so se namreč med škofi sodniki, ki bodo imeli razsoditi, ako bi ob času zbora bilo kaj potreba v zbornih in škofovskih zadevah. Pa zavoljo kratkega časa se volitev ni mogla doveršiti, temuč se bo do konca dognala v seji, ki bo v torek — 14. tega mesca. —

Danes, 10. t. m., smo premil. ljubljanskega škofa obiskali. Stanujejo blizu cerkve „All' anima,“ so zdravi in se počutijo prav dobro; kakor tudi gosp. dekan dr. Pogačar.

V Rim. Do dobro znanega učenjaka dr. Mitterrutznerja v Briksnu je prišlo pismo od njegovega škofa Vincencija, v katerem je izrečena želja, da naj bi prišel v Rim, kajti Mnsgr. Fessler ima ondi zanj obilno dela. Njegov opat mu je dal k temu privoljenje, in gosp. profesor Jan. Zlatoust Mitterrutznern, véliki lingvist, odrine 26. ali 27. grud. proti Rimu, kamor ima dospeti še pred novim letom. — Tako častin poklic veseli tudi nas Slovence, katerim je poseben prijatelj imenovani gospod. — Prav iz serca mu zakličemo: Slava! Bog daj srečo! —

Iz Rima. Zjutraj zgodaj 2. t. m. so se odpeljali mil. knezoškof Jernej s stolnim g. dekanom po železnici iz Ljubljane, nadjaje se, da se opoldne snidejo s Teržaškim in Poreškim v Gorici, in da odrineje potem skupaj z nadškofom goriškim na vesoljni zbor. Ali sneg je tako naletaval in borja po Notranjskem tako vihrala, da so ob dveh popoldne komaj komaj dospeli do kolodvora postojnskega, kjer sta morala tudi prenočiti, ker tisti dan ne peš ne z vozom ni bilo mogoče v Postojno. Drugi dan je borja pojenjala in odpeljali so se 3. t. m. popoldne ob 1½ iz Postojne; na Nabrezini dobijo škofa teržaškega in poreškega, in ker so goriški že tudi čakali na kolodvoru, so mogli koj dalje do Bolonje. Ondi so morali počakati svojih reči iz Gorice čez nedeljo, in dospeli so v Rim v torek 7. t. m. ob 10 dopoldne. Na kolodvoru so mil. knezoškofa že pričakovali, in sprejel jih je prav vljuden gospod iz komisije za sprejemanje škofov, v kočiji po papeževem povelji poslani se odpeljejo na svoje stanovanje, v zasebno hišo, ne deleč od vstava „Anima,“ kjer v torek pripravijo potrebniši reči za slovesnost, in v sredo 8. decembra pred osmimi čaka že voz pred hišo, kateri jih je odpeljal v Vatikan. Do poli desetih so se shajali škofje.

Ko so bili sv. Oče opravljeni s sjajnim spremstvom prišli med zbrane škofo, so zapeli „Pridi sveti Duh“ in pevci so prelepo odpeli. Nato se je jela snovati procesija škofov in kardinalov, kardinali škofje in mašniki v dragocenih mašnih plajših, kardinali dijakoni v zlatoblješčih levitih. Na obeh straneh papeža so šli starašini (senatores) rimskega mesta, možje visoke častitljive postave, v dolgih rudečih pozlačenih haljinah. Vmes plemeniti fantiči, okrog in zdej plemenita straža, dvorni viši strezniki, vse v bliskeh oblekah.

Častitljivo je procesija šla iz velikanskega poslopja doli v cerkev sv. Petra, v kapelo za zbor opravljeno. Ta kapela je na desni strani altarja, ki se mu pravi „Confessio,“ kakor bi se, postavim, pri nas pripravila kapela sv. Disma. Pri vходу kapele je postavljen altar, altarju nasproti v dnu kapele stoji papežev tron, na obeh straneh ob okroglatih stenah sedeži za kardinale in patrijarhe; okoli trona stojé starašini. V čolnu kapele, to je, med altarjem in tronom so pripravljene klopi na obeh straneh za škofo. Na vsaki strani so klopi razdeljene v štiri razdelke, v vsakem razdelku jih je osem ena nad drugo amfiteatralno (razbokavno) postavljenih,

tedaj skupaj 64 klopi; v vsaki klopi sedi po 10, 11 ali 12 škofov. V kapeli je bila najprej slovesna maša, ki jo je pel kardinal Patrizi. Po maši je bil govor proglašen od škofa, ki je iz kapucinskega reda in je bil poprej „concionator apostolicus“ (apostoljski pridigar). Po govoru so sv. Oče molili, prav za prav peli nekatere molitve, potem litanije vseh Svetnikov in „Veni Creator Spiritus“. — Pred litanijami je bil homagium ali obedientia, to je, vsi kardinali in škofje so, prvi s poljubovanjem roke, drugi s poljubovanjem štole Papeževe svojo vdanost in pokoršino skazovali; precej časa je terpelo, da so se vsi škofje zverstili. — Na zadnje so Papež imeli govor in intonirali „Te Deum laudamus“ in je bila napovedana prihodnja splošnja seja za 6. januarja, to je, za dan sv. treh Kraljev. Do tega dneva se bodo v posebnih kongregacijah pretresovali dekreti in kánoni dozda od teologov svetega zbora pripravljeni. (Iz osebn. pisma posneto.)

Razgled po svetu.

Cesar v Jeruzalemu. Vse popisovanja kažejo, da je bil svitli cesar v Jeruzalemu v resnici serčno ginjen od častitljivosti in svetosti ondotnih krajev, kakor je vsak popotnik, kateri ima še kaj dobrega serca. Vsa mahomedanska velikost s svojim lišpom je bila pričujoča, pričujoče vojaštvo, konzuli vsih narodov, bili so judje, mahomedani, greki — vse verstva, nezmerno ljudstva, brezkončin bliš: vpričo vsih je cesar pri Davidovih vratih ob jeruzalemskem zidovji s konja stopil, na zemljo pokleknil in premagan od svetih občutkov s čelom se je dotaknil. S cesarjem so bili ginjeni vsi pričujoči, ktere ga koli verstva in naroda. Škof Brako je cesarja kviško dvignil, mu podal križec, živ spomin tega, kar se je godilo na bližnji Kalvarii, in cesar ga je s solznimi očmi še kleče kušnil. Taka priprosta ponižna bogoljubnost je cesarju pridobila vse serca, navdušenje zanj je bilo vesoljno.

Od jeruzalemskih vrat pa do cerkve Božjega groba (morebiti blizu kakor od križanske pa do šenklaške cerkve) je šel cesar z obhodom peš in odkrit, akoravno od popotovanja vtrujen, akoravno je pripekalo jutrodeželsko solnce.

Obiskoval je cesar kmali po svojem prihodu naj znamenitiši kraje v priprosti obleki, Oljsko goro z Getze-manom, dolino Josafat, hrib Sijon z dvorano zadnje večerje, prostor Salomonovega tempeljna ali Omarov medžid, svetišče Ecce Homo, ktero mu je razlagal spreobrnjenec Ratisbon, nekda Izraelec, gotovo z navdušenimi besedami kakor on zná.

V Ratisbonovi cerkvi je še steber s kosom tistega oboka, s ktere ga je Pilat Zveličarja judom kazal, rekoč: Ecce Homo! (Glej, človek!) Pokleknil je cesar ginjen; Ratisbonove zbrane sirote pa so polglasno pele: „Parce Domine...“ „Prizanesi jim (judom), o Gospod! ne vedó, kaj delajo.“ Ratisbonov samostan s sirotami vred namreč trikrat na dan moli, ali prav za prav po tistem poje za spreobrnjenje judov. Velik del Ratisbonove naprave za sirote in za „sijonske hčere“, kakor se njegov novi red imenuje, je še v delu. Vse to je avstrijski vladar z zadovoljnostjo ogledal, Ratisbonu pohvalne in spodbudljive besede govoril, nunam in sirotam sebe in cesarico v molitev priporočil — pač gotovo na pravem mestu. Jeruzalem je bil vsak večer razsvitlovan, dokler je bil cesar ondi.

Parsko. „Tirolski listi“ pišejo: Katoličani na Ogerskem so postali moč, pred katero je „Novo prešo“ še bolj strah, kakor pred zmago katoličanov na Parskem. Moč ogerskega duhovstva se prikazuje, odkar je konkordat razdjan. Ljubezen in navdušenje za vesoljno Avstrijo je katoličane na Ogerskem zedinilo, kakor katoličane

na Parskem. Na Parskem je namreč „fortšrittlerjem“ prva naloga, deželo „poprusiti.“ — Ali nimamo tudi v Cislajtani taci poprusovateljev? — Ti „fortšrittlerji“ in liberaluhi ali lažnjivi prostomiselniki so prave terlice in ostudni sebičniki. Pri zadnjih volitvah na Parskem so s toliko ihto delali, da je celo „Allgemeinerica“ menila, da „patrijoti“ ne bodo le kar premagani, ampak naravnost poterti.

Pod vodstvom gosp. Václava Štulca, znanega mnogozaslužnega kanonika na Višehradu v Pragi, prične z novim letom izhajati znamenito delo „Kazatelé slovanskí“ (Pridigarji slovanski) v prestavi češki. Na svitlo dajal z mnogimi sodelavci jih bode duhoven g. Anton Mužik. Prinašal bode ta vseslovenski govornik vselej o polovici vsacega mesca štirpolni zvezek v osmérki iz naj boljših govorov slovanskih (iz poljskega, slovenskega,*) serbsko-hervaskega, rusinskega in lužiškega narečja). Predplača na celi letnik (12 zvezkov) je 6 gl. Dopolni se pošiljajo: „Vydavatelstvu Kazatelú slovanských v Praze (Prag, kněhupectví B. Stýbla).“ Dobro poznamo brate Čehe, koliko so v vsakem stroku slovstva že naprej prišli in od davno znan je zlasti pisatelj gosp. kanonik Štulec; torej se nam je nadjati, da nam bodo gospodje podajali naj bolj jedernatih in prav rabnih govorov iz vsih slovanskih narečij. Bodi to vse hvale vredno novo početje naših čeških bratov tudi Slovencem serčno priporočeno. Ako se komu neročno zdi, da bi sam pošiljal naročnino, jo utegne z natankim svojim napisom izročiti vredn. „Zg. Dan.“ ter se od tod pošlje.

Srenjski odbor v Hartkirchen-u, na gorenjem Avstrijskem, je izročil deželnemu poslancu Huemerju zapupnico zato, ker se je pošteno poganjal za pravice katoliške cerkve. To je tisti Huemer, ki si ga je undan katoliška družba na Kranjskem za časnega uda izvolila. Slava mu!

Amerikansko-slovansko. V zveznih državah je silo veliko Slovanov, na pr. Čehov, Poljakov, Slovencev itd., kateri so pa v dušnih rečeh brez postrežbe in tako se prijema jih vnemarnost v veri in v kerš. življenji. Da se tem pomaga, je iskreni slovanski misijonar J. M. Gartner dobil privoljenje, da napravi misijonski vstav za Slovane v Milvaukee-i, od kodar bi se pošiljali duhovni pastirji med nje na vse kraje. Trije škofje so to napravo živo že priporočili, in vstanovitelj sam ravno sedaj o vesoljnem zboru na pomoč kliče verne vse tem zapušeni in velikrat zanemarjenim Amerikancem.

Nagovor (alokucija) sv. Očeta, ki so ga imeli pri začetju vesoljnega zbora na dan čistega spočetja v stolnici sv. Petra, — ta častitljivi nagovor najpred razodeva serčno veselje sv. Očeta, da so njih želje in molitve uslišane, ter zamorejo vesoljni zbor obhajati. Nezmerena radost jih napolnuje, da ravno v god neomažežanega spočetja Marije Device imajo več kot kdaj zbranih škofov pred seboj. Kratki obseg nadaljnjega govora je ta-le:

Zbrani ste v imenu Kristusovem, da z menoj pod vodbo sv. Duha vsemu svetu oznanite resnico, lažnjive nauke pa obsodite!

Če kdaj, je zdaj potreba, da smo na straži za Sijon (sv. Cerkev), ko stari sovražnik hišo Božjo tako strašno napada in pod zagrinjalom svobode tira svet k naj togotniši z vsimi hudobijami napolnjeni vojski zoper sv. Cerkev Kristusovo. Gotovo bi Cerkev morala zdaj konec storiti, ko bi bilo to kdaj mogoče. Toda močnejši je Cerkev kakor nebo samo. Sej nebo in zemlja

*) Iz pridig škofa Ant. Slomškega, Pekec-a, Kafola, iz „Govornika“ i. dr. —

bo prešlo, Kristusove besede pa (da „peklenske vrata Cerkev premagale ne bodo“) ne bodo prešle.“*)

Čeravno pa je Cerkev nepremagljiva in ji sovražniki ne morejo kaj, vender sv. Oče obžalujejo toliko hudega in pogubo toliko duš, ki bi radi tudi življenje dali, ako bi mogli to odverniti; torej so po stanovitni molitvi in posvetovanji s kardinali in več škofi se poprijeli pomočka zoper te nesreče in sklicali vesoljni zbor.

Veselé se pa namestnik Kristusov zavoljo tolike ljubezni, gorečnosti, zvestobe, vdanosti velike keršanske deržine na zemlji; — veselé se, da Bog ni dal ljubega rimskega mesta nevernikom v roke, in povdarjajo, da morebiti še nikoli niso bili škofje in duhovni v tako lepi edinosti z naj vikšim pastirjem, kakor zdaj, kakor tudi morebiti še ni bilo sovražljivši in zvičajniši vojske zoper kraljestvo Kristusovo, kakor je zdaj.

„Učite tedaj z nami vred pot, resnico in življenje, po čimur s tolikimi britkostmi gonjeni človeški rod vender že mora hrepeneti,“ kličejo sv. Oče; „trudite se z nami vred, da se poverne mir deržavam, postava divjakom, pokoj kloštom, cerkvi vravnava, klerikom red, Bogu prijetno ljudstvo.“ (Sv. Bernard).

Sklep je klic k sv. Duhu, — k Materi Božji, — k angelom, — k sv. Petru in Pavlu za pomoč.

Razne novice. V Krakovem je te dni umrl grof Rzevuski, ki je v poslednji volji odmeril iz pravde Barbare Ubrikove dobro znanemu in terpinčenemu samostanu karmelitaric toliko, da so čisto odškodovane za pripomoč, ki jim jo je odtegnil dr. Giskra. — V Lipsii je bil 14. listop. koncert v prospeh katol. družbe sv. Vincencija, pri katerem so pomogli nekateri pevci in pevkine iz lipskega kazališa. — Oseba iz naj viših stanov, kneginja Marija Czartoriska, je pristopila k karmelitaricam v Krakovem, ter je naj jasnejše pokazala, da liberalni lagoj in bobnanje ji ni zmanjšalo spoštovanja do tega reda. — G. M. Sedlák, dijakon katoliške cerkve, katehet in pridigar v šent-galski cerkvi, je bil 27. listop. ko novak (rekrut) odpeljan k 35. polku peštv in je moral tudi že priseči. „Ceh“ pristavlja: „Tudi protestantska vlada, kakor vsaka druga (morda razun „svobodne“ Italije) prizanaša tem, kateri so prejeli kake posvečenja in jih ne daje k vojaštvu vlačiti.“ Nimamo upanja, da bi se pri takem nespoštovanji svetega duhovskega stanú sreča na vojski zboljšala. Še peščice rovarjev ne morejo že več ukrotiti. — Odstop ministerstva avstr. se še ni poterdil, če si tudi je močno ogugano. Dolgo neki ne more viseti. — Znano je, kako silno so nemški časniki dolžili Černogorce, da pod enim klobukom s Kotorani dalmatinski upor ležejo. Černogorski starašina Plamenac pa, ki je prinesel v Terst do cesarja lastnoročno pismo černogorakega kneza Nikita, je terdil, da se je Černogora terdno deržala nobenostanstva, in da so nasprotne krivičenja nalaš skovane laži. — Napoleon je l. 1852 red oteval, letos pa bi hotel otevatí svobodo, in občinstvo rogovilstva varovati. Priliko je imel oteti oboje — red in svobodo, ko se je bil pričel rop na Laškem in napadi na Cerkev; zdaj je morebiti vse prepozno in prašanje je, če bode Napoleon mogel oteti za stalno sebe in svojo dinastijo.

*) Nad temi besedami se vsi „časnikarski farizeji“ spotikujejo, kakor so se njih očetje spotikali nad Kristusovimi besedami. Vzeli so sv. Oče te besede iz velikega cerkvenega učenika sv. Janeza Zlatousta, ki pravi: „Nič ni mogočnejšega kakor Cerkev, Cerkev je močnejši kakor nebo samo. Nebo in zemlja bo prešlo, moje besede pa ne bodo prešle. Kolike besede? Ti si Peter, in na to skalo bom zidal svojo Cerkev in peklenske vrata je ne bodo zmagale.“ Da „nebo“ tukaj niso „nebesa“, tedaj ne v duhovnem, ampak v telesnem pomenu, „nébes“, „obnebjé“, to je znano iz razlage evangelija (2. Pet. 3, 12. 13. Iz. 65, 17). — Zemljo z obnebjem bo ob sodnjem dnevu razdjal ogenj. —

Zanesljivo je misliti, da brez tega varha zoper punt bi imel svet vse drugo lice. — Že davno so mavtarji žugali, da bodo v kljub cerkvenem zboru v Rimu o ravno tistem času napravili svoj zbor v Neapelnu. Res se je bilo sošlo nekaj teh dihurjev, ktere je pa vlada zapodila, ko so jeli Napoleonu po plašarsko srečno zadnjo uro vošiti. — V Dalmaciji je po prvi nadlogi med vo. jake prišla druga, bolezen legar, ki dosti hudo razsaja, že nekaj stotin vojakov leži po bolnišnicah. —

Iz Ljubljane. V nedeljo 19. t. m. o poli enajstih dopoldne se bode v čitalniški dvorani delila obleka ubožnim šolskim otrokom. Vsim, kateri se pečajo za to dobrotno djanje, je prosto priti.

Veselica za obleko revnih šolskih otrok, ki je bila pretečeno nedeljo, je dala blizo 300 gl. Čitalnična dvorana je bila napolnjena, in pričujoči so bili silno zadovoljni in razveseljeni s tim, kar so vidili in slišali, z glasbo, deklamacijo, petjem, in še zlasti z živimi podobami.

Slovanskih pridigarjev (Kazetel - slovanšti). I sošitek nam je v rokah. (Zavračamo čast. brave na to, kar smo malo spredi o tem delu rekli.) Prav prijetno lice ima in na 64 stranéh obsega 8 govorov (poslednji še ni čisto skončan). Za novo leto (kako nam je novo leto začeti) je iz Poljskega od P. Skarga; 2. je iz Hervaškega od M. Jakovljevića; 3. iz Poljskega — od J. Kajsievića; 4. iz Slovenskega — od Slomška; 5. zopet iz poljščine; 6. iz „Govornika“ (slovenski) o sladkem imenu Jezusu; 7. iz Poljskega, in 8. zopet od Slomška. Vidi se tedaj, da se na Slovence močno ozir jemlje; storimo naproti tudi mi tako in podpirajmo to lepo delo.

G. Meš Martin, bivši duh. pomočnik v Mošnah, posvečen l. 1868, je 4. grud. umrl v Teržiču. R. I. P.

Gosp. Jož. Šveglj, naš rojak, konzul v Kairi, je dobil od cesarja o njegovi pričujočnosti v Egiptu, red železne krone 3. verste.

G. M. Lipold, poslanec za Idrijo, se je poslanstvu odpovedal. Škoda!

Ostudnosti. „Tagblattu“ je razglašenje neomadežanega spočetja „unfruchtbares Dogma,“ Pij IX „ehreigizig,“ — njegovo od Kristusa zapovedano gospostvo nad vesoljno Cerkvijo „Herrschaft.“ — „Laibacherica“ se po vodbi dunajskih judov („Tagespresse“ spotika nad izrazom „Urbi et orbi“ v papeških pismih. Koliko pravice ima pa ta „tabacherica“ do imena „Laibztg,“ ki s takimi spakami utegne vstreči sicer judom, turkom, mavtarjem: ne pa poštenim katoličanom? Ali mar ti ljudje res menijo, da so opice (afne) brez duše, ker se ne bojé sodbe Božje? Katoličanom je papež namestnik Jezusa Kristusa. Kdor papeža gerdi, on preklinja Kristusa!

Katoliška družba v Terstu je poslala sv. zboru v Rim „poslanico udanosti,“ ktero so mil. škof teržaški izročili sv. Očetu. Besede te poslanice drugi pot.

„**Frisch voran!**“ je edini nemški tednik za katoličane na Češkem, ki prav serčno zastopa katoliško reč. (Cena: celoletno 3 gl., za 3 mesce 80 kr.)

Dobrotni darovi.

Za sv. Očeta. H. H. sv. Očetu 1 gl. za vesoljni zbor, ki so ga srečno začeli, da bi ga srečno dokončali. Iz Železnikov 2 gl.

Za mil. škofa Mraka. G. Zupan za 2 podobi 1 gld. — J. K. 1 gld. — G. M. Vindišar 1 terdnj. za 2 gld. 12 kr. star. den. — Devica 1 staro dvajset. — Jan. Erjavac 60 kr. — H. H. 1 gl. Iz Železnikov 1 gl. — G. fajm. Namre 1 gl. (za 2 podobi).

Za pogorelce v Košani. G. fajm. Ant. Smrekar 2 gl. (po gosp. terg. Fr. Sovanu).